
СУГЕСТИВНА ЛІНГВІСТИКА

КОМУНІКАТИВНА ЛІНГВІСТИКА

УДК 811.161.2'22/'23'42:791.62

DOI: <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2025.32.337362>

О. В. Гогоренко,

д-р філол. наук, доц.,

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова,

декан філологічного факультету

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-3097-7878>

ІСТЕРОЇДНА ОСОБИСТІСТЬ АВТОРА УКРАЇНСЬКОГО ПУБЛІЦИСТИЧНОГО КІНО: НЕЙРОЛІНГВІСТИКА КОМУНІКАТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ

Статтю присвячено проблемі визначення стилю комунікативної поведінки авторів українського публіцистичного кіно, належних за профайлінговою класифікацією до істероїдного типу, з урахуванням нейролінгвістичних потенцій.

У статті деталізовано сутність поняття «істероїдна особистість» у парадигмі профайлінгу й акцентовано на провідних зовнішніх рисах таких особистостей, серед яких яскравість, контрастність, модність, трендність, наявність театральної жестикуляції, театральні гримаси, театральні інтонації, а також здатність до фантазування, егоцентризм та емоційність.

Презентовано масив вербальних і невербальних маркерів у комунікативній поведінці авторів публіцистичного кіно істероїдного типу. В межах першої групи зафіксовано вживання вигуків, особових займенників, повторів, фразеологізмів, неологізмів, пейоративної, інвективної та іншомовної лексики, де домінантні позиції посів лексичний рівень об'єктивації. До другої групи ввійшли широкі, картинні жести, акцентовані пози та яскравий дрес-код, а також і схильність до зміни образів у кадрі, причому останні два інструменти стали найбільш характерними для істероїдів у публіцистичному кіно й часто використовуваними ними.

Встановлено набір актуальних для авторів публіцистичного кіно істероїдного типу інструментів впливовості. Помічено, що вербальні та невербальні маркери їхньої комунікативної поведінки здебільшого генерують Мілтон-модельні процеси викривлення (пресупозиції), запускають метапрограми активної мотивації (особовий займенник першої особи однини з поєднанням дієслів активного стану) й техніку переривання патерну (трансформація фразеологізмів).

Вищезазначені факти є результатом синтезування гіпостасів нейролінгвістики, нейролінгвістичного програмування (Мілтон-модельні процеси та метапрограми) та профайлінгу, зокрема методики «7 радикалів».

Ключові слова: публіцистичне кіно, істероїдний радикал, комунікативна поведінка, пресупозиція, переривання патерну, метапрограма активної мотивації.

O. V. Gogorenko,

Doctor of Philology, Associate Professor,

Admiral Makarov National University of Shipbuilding,

Dean of the Philological Faculty

HYSTEROID PERSONALITY OF THE AUTHOR OF UKRAINIAN PUBLICIST FILM: NEUROLINGUISTICS OF COMMUNICATIVE BEHAVIOR

The article is devoted to the problem of determining the style of communicative behavior of authors of Ukrainian journalistic cinema, who, according to the profiling classification, belong to the hysteroid type, taking into account neurolinguistic potentials.

The article details the essence of the concept of "hysteroid personality" in the profiling paradigm and emphasizes the leading external features of such personalities. Among them are brightness, contrast, fashion, trendiness, the presence of theatrical gestures, theatrical grimaces, theatrical intonations, ability to fantasize, egocentrism and emotionality.

An array of verbal and non-verbal markers in the communicative behavior of authors of journalistic cinema of the hysteroid type is presented. Within the first group, the use of exclamations, personal pronouns, repetitions, phraseological units, neologisms, pejorative, invective and foreign vocabulary was recorded. The dominant position was taken by the lexical level of objectification. The second group included broad, pictorial gestures, accentuated poses and a bright dress code, as well as a tendency to change images in the frame. The last two tools became the most characteristic of hysteroids in journalistic cinema and were often used by them.

A set of tools of influence relevant to authors of journalistic cinema of the hysteroid type was established. It was noted that verbal and non-verbal markers of their communicative behavior mostly generate Milton-model processes of distortion (presuppositions), launch metaprograms of active motivation (personal pronoun of the first person singular with a combination of verbs of the active state) and the technique of pattern interruption (transformation of phraseological units).

The above-mentioned facts are the result of synthesizing the hypostases of neurolinguistics, neurolinguistic programming (Milton-model processes and metaprograms) and profiling, in particular the "7 radicals" technique.

Key words: journalistic cinema, hysterical radical, communicative behavior, presupposition, pattern interruption, metaprogram of active motivation.

Постановка наукової проблеми та її актуальність. Перу кінокритика Н. Елліота належить вислів: «Документальне (чит. і публіцистичне. — О. Г.) кіно є сильним форматом для політичної чи соціальної позиції» [цит. за 13], що акцентує на впливовій домінанті цього складника сучасного комунікативного простору, яка у мовознавчій парадигмі й дотепер залишається не вивченою з огляду на те, що відповідні дослідження проводяться здебільшого на матеріалах художніх фільмів і переважно із залученням інструментарію лінгвопрагматики (див. праці Д. Гайданки, Н. Горбачової, І. Ківенко, І. Котової, І. Лавріненко, Т. Лук'янець, Н. Матушевської). В працях вищезгаданих учених об'єктивовано переважно комунікативні стратегії й тактики впливу (кооперативні та конфліктні, вербальні та невербальні, інформативні та спонукальні, адресантно- й адресатно-орієнтовані), однак нейролінгвістичний аспект не поглиблено, хоч його злободенність для антропоцентричної вісі сучасного мовознавства вже доведено в працях фундаторки Одеської школи сугестивної лінгвістики Т. Ковалевської та її учнів (див. дисертації Н. Кутузи, А. Ковалевської, Г. Труби, а також І. Лакомської, О. Олексюк, М. Славінської, Ю. Станкевич, М. Столяр та ін.). Це вказує на актуальність пропонованої статті, що додатково увиразнюється завдяки двом факторам: 1) фактологічна база, до якої введено українськомовні публіцистичні фільми різної тематики, що у вищеокресленому ракурсі не вивчалися мовознавчою спільнотою; 2) методологічна платформа, яку вперше утворено шляхом синтезу гіпостасів нейролінгвістики, нейролінгвістичного програмування та профайлінгу для «вивчення зразків поведінки людини» [5, с. 157], тобто мовної особистості, «обстеженої» не лише з погляду її мовленнєвих манер і стилю, а й кореляцій мовленнєвої та немовленнєвої поведінки, тому визначення насамперед основних профайлінгових радикалів за допомогою аудіовізуальної психодіагностики в умовах комунікативної взаємодії мовців є допоміжним інструментом у виявленні їхніх психоемоційних станів і намірів [3, с. 19].

Аналіз досліджень проблеми. Вивчення комунікативної поведінки істероїдних мовних особистостей у вітчизняній лінгвістичній практиці розпочато. Ґрунтовністю допоки відзначаються розвідки В. Папіш, яка здійснила дослідження художніх дискурсів видатних українських письменників, у т. ч. з істероїдним радикалом; Я. Бондаренко, яка визначила актуальні стратегії впливу для істероїдних мовних особистостей американського художнього дискурсу. З наведених констатацій випливає, що дослідження істероїдних особистостей кінодискурсу, як українсько-, так і іншомовного, все ще представляє лакуну наукового поля.

Об'єктом дослідження обрано феномен істероїдної особистості, яка виступає в ролі автора українського публіцистичного кіно, а **предметом** — нейролінгвістика її комунікативної поведінки.

Джерельною базою роботи послужила відеотека, що містить понад 60 публіцистичних фільмів різної тематики з перевалюванням журналістських розслідувань про російсько-українську війну XXI століття, сформована шляхом суцільної вибірки з ефірів центральних телеканалів України («Інтер», «1+1», «Україна», «ICTV») та відеохостингу YouTube протягом 2019–2023 рр. Загальна тривалість досліджуваного матеріалу — 45 год. 32 хв. **Фактичний матеріал** — близько 2000 вербальних одиниць та 3200 невербальних одиниць, що виокремлено з проаналізованих фільмів як маркери комунікативної поведінки авторів істероїдного типу.

Мета статті — визначення стилю комунікативної поведінки авторів українського публіцистичного кіно, належних до істероїдного типу, з урахуванням нейролінгвістичних потенцій. Зазначена мета потребує розв'язання таких **завдань**: 1) деталізувати сутність поняття «істероїдна особистість» у парадигмі профайлінгу; 2) презентувати масив вербальних і невербальних маркерів у комунікативній поведінці авторів істероїдного типу; 3) встановити набір актуальних для них інструментів впливовості.

Методологія пропонованої студії: 1) загальнонаукові методи, серед яких *описовий* і метод *спостереження*, а також методи *аналізу*, *синтезу* й *узагальнення* (для висвітлення теоретичних положень розвідки, систематизації зібраного фактичного матеріалу та його кваліфікації з окреслених у роботі наукових позицій), метод *моделювання* (для впорядкування та презентації масиву вербальних і невербальних маркерів у комунікативній поведінці авторів істероїдного типу), метод *кількісних підрахунків* (для визначення загальної динаміки функціонування та частотності вживання різнотипних мовних / мовленнєвих маркерів та інструментів впливу й побудови діаграм); 2) спеціальні лінгвістичні методи, з-поміж яких *функційний* метод (*методика контекстуально-інтерпретаційного аналізу*), а також методи *Мілтон-модельної ідентифікації*, *метапрограмних маркувань* і почасти *предикатних характеристик* (для розкриття механізму загальної впливової активності досліджуваних вербальних і невербальних одиниць); *структурний* метод (*методика компонентного аналізу*) (для поглиблення даних про семантичну глибину вербальних маркерів комунікативної поведінки авторів); 3) методи інших наук, у конгломераті яких провідною стала профайлінгова *технологія «7 радикалів»* (для деталізації центрального поняття дослідження).

Наукова новизна наукової розвідки пояснюється тим, що в ній уперше в українському мовознавстві здійснено комплексний огляд специфіки об'єктивації мовної особистості автора українського публіцистичного кіно з провідним істероїдним радикалом, а відповідні інструменти обстежено на предмет впливової дії за допомогою інструментарію нейролінгвістичного програмування.

Теоретична та практична цінність отриманих результатів. Із теоретичного погляду проведене дослідження становить внесок для профайлінгу (розширення методологічних підходів шляхом встановлення провідного радикалу не лише через невербаліку, а й за домінантними маркерами вербальної продукції мовної особистості), нейролінгвістики та нейролінгвістичного програмування (доповнення

фактографічного матеріалу й ілюстративної бази даних). Практична же цінність роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані в навчальному процесі, лексикографічних практиках, науковій діяльності, а також прислужитися фахівцям кіноіндустрії та журналістам, які спеціалізуються на розслідуваннях, що презентують у жанрі публіцистичного кіно.

Виклад основного матеріалу. Істероїдна особистість — це мовна особистість із домінантним істероїдним радикалом, для якого характерні яскравість, контрастність, модність, трендність, наявність театральної жестикуляції, театральні гримаси, театральні інтонації. Особистостям із домінантою цього радикала характерна «надмірна контактність, здатність відчувати партнера, “вживання в роль”, підвищена емоційність, егоїстичність, розвинута фантазія» [14]. Українська психологиня Н. Афанасьєва додає, що «суть демонстративного або істероїдного типу полягає в аномальній здібності до витіснення» [1, с. 24]. Відповідний радикал є першим у класифікації, розробленої профайлерами (фахівцями з профайлінгу) за методикою «7 радикалів» — технікою візуальної оцінки характерів людей за будь-якою візуально доступною інформацією та керування поведінкою цих людей [3, с. 19]. Підґрунтям цієї методики стала концепція акцентованої особистості К. Леонгарда [14], згідно з якою «акцентуацію якоїсь риси слід розглядати не як патологію, а як визначене відхилення від середньої норми, яскраво виражену своєрідність психічного складу» [8, с. 312]. Своєю чергою, радикали, як запевняють О. Галустян, Л. Захаренко та В. Казміренко, — «це особливості особистості, в яких окремі риси характеру проявляються сильніше за інші, що призводить до схильності людини застосовувати однакові стратегії поведінки в різних ситуаціях» [3, с. 19], на чому також акцентували психологи та лінгвісти, стверджуючи, що «належність особистості до певного акцентуованого психотипу означає притаманність його мові деяких мовленнєвих особливостей» [там само, с. 19], хоч не лише мові, а й комунікативній поведінці в цілому як «сукупності мовних і позамовних дій, здійснених комунікантами в межах комунікативного акту» [12].

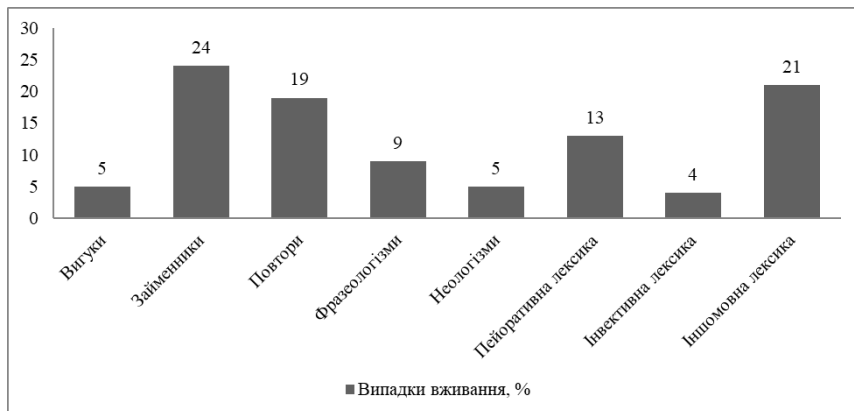
Презентуємо найбільш частотні маркери істероїдності в комунікативній поведінці авторів публіцистичного кіно, уналежнивши до них такі, що мають понад 10 випадків уживань у фактажі досліджуваних матеріалів, виокремивши при цьому:

- 1) маркери **вербальної презентації** істероїдності в комунікативній поведінці, що створюють образ авторів з емоційним, експресивним мовленням і часто містять драматичні паузи:
 - вигуки в поєднанні із займенниками, насамперед займенником «я», а також частками: *Коли я починав тут працювати, я знав, як це небезпечно. Ось так* («Залізниця»); *Ні, ні, говоріть! Ой, я ж все розумію* («Світ краси»);
 - морфемні та лексичні повтори: *Все **к**ругом в **к**руг* («Жінка»); *Нам не обов'язково зводити **пам'ятники**, головне, щоб наша **пам'ять** була міцнішою за камінь* («Незавершений політ»); *Що не день, то добрий день — **інакше** не скажеш, **інакше** й не можна сказати* («Вода»);

- трансформовані фразеологічні одиниці: *Це, як тут тепер кажуть, ні в тин, ні у ворота Криму* («Україна: еволюція гідності»), де виділений вислів походить від фразеологізму «ні в тин, ні в ворота», що означає «а) нікуди не годиться...; б) не доречно, не до ладу (сказати)» [10, Т. 1, с. 741], однак у наведеному випадку спостерігаємо не лише додавання нових лексичних компонентів, а й уведення до складу традиційного фразеологізму медійного, адже «ворота Криму» — це якраз медійний фразеологізм, що позначає іронічну номінацію «залізничного вокзалу м. Джанкой після подій 2014 р.» [11, с. 29];
- неологізми: *Познайомившись із нашим наступним героєм, який напам'ять знає усмішки Остапа Вишні та просто захльобисто розповідає про події далекого, але ще досі страшного 1942 року, розуміємо, що життя під час війни буває різним* («Коли знову почалась війна»), де виділений прислівник імовірніше утворено від дієслова «захлюстувати», що позначає «видавати різкі звуки, що нагадують свист» [10, Т. 3, с. 384]. Додамо, що саме цей оказіоналізм уналежнено до категорії неологізмів, оскільки в мовленні автора КТ він є запозиченим, адже його перше використання фіксуємо у творах О. Вишні, напр., у контексті: *У кутку на ґнилій соломі захльобисто хріп суверенів помічник, він же підсуверен, Оверко Блискп'ята* [4, с. 47];
- пейоративна лексика: *Хто страшніше для нас: корупціонер чи зрадник?* («Дороги та мости»), де виділені іменники позначають пейоративи за ознакою соціальної небезпечності [6], що в наведеному контексті з урахуванням також і інтонації автора виражає несхвалення та негативну оцінку;
- інвективна лексика: *Ось що буває, коли доводиться мати справу зі стервом!* («Інший Франко»), де виділений іменник ужито в знач. «підла, негідна людина; мерзотник» [10, Т. 9, с. 687]. За твердженням О. Скляр, така лексема виконує інвективну функцію, вживаючись насамперед у своєму переносному значенні як лайливе слово [9., с. 49];
- іншомовна лексика: *Фінансова глибина нашої економічної ями зовсім не схожа, як це модно зараз говорити, на волатильність* («Економіка Чучхе. На чому заробляє комунізм?»), де виділений іменник транслітеровано від англійського слова «volatility», що означає «мінливість, нестійність» [11, с. 29]. Додамо, що в мовленні авторів істероїдного типу серед іншомовних лексем фіксуємо старослов'янізми: *І ось перед нами відкриваються врата* (врата — ворота); латинізми: *Академік Борис Рибаків вважав, що золоті інсигнії сколотів зберігалися у середньому Подніпров'ї, де є природний захист простору, обмеженого Дніпром, Росавою та Россю* (інсигнія — дорогоцінний предмет, що є ознакою влади); грецизми: *Побути на самоті з унікальними тисячолітніми іконами тепер може кожен, чия душа цього прагне, а от де протікає сакральна*

для християн річка, у якій відбулося хрещення Русі, знає усього кілька людей (ікона — «живописне, мозаїчне або рельєфне зображення бога або святого, якому поклоняються віруючі; образ» [10, Т. 4, с. 16]), проте найуживанішими є англіцизми (понад 80% уживань).

Відзначимо, що кількісне використання наведемо на діаграмі 1.1.

Діаграма 1.1. Кількісні дані вживання мовних маркерів істероїдності

- 1) маркери **невербальної презентації** істероїдності в комунікативній поведінці, що створюють образ авторів, у яких переважають широкі, картинні жести, акцентовані пози та яскравий дрес-код, що відповідає останнім тенденціям часу, збігаючись із датою першого показу фільму. Напр., такий синтез елементів поведінки (червоний светр, червоні рукавички, рухливість у кадрі, фасон пальто) демонструє Наталія Луценко — авторка фільму «Помаранчева революція: гострі кути круглих столів» (стоп-кадр 1.).

Стоп-кадр 1. Автор-істероїд

Для авторів публіцистичного кіно істероїдного типу з погляду нейролінгвістичної Мілтон-моделі (детальніше про Мілтон-модель НЛП див. у [7]) актуальним є процес викривлення, що генерується передусім завдяки пресупозиціям, які Ф. Бацевич називає «зоною перетину когнітивних просторів учасників комунікації, яка актуалізується (звужується або розширюється) у процесі спілкування» [2, с. 6]. Наприклад, продовжуючи аналізувати комунікативну практику Наталії Луценко у фільмі «Помаранчева революція: гострі кути круглих столів», в одному з епізодів фіксуємо фразу *Київ помаранчевих тижнів був буремним місцем*, що імпліцитно означає: «Помаранчева революція — буремна подія». Елементи одягу авторки червоного кольору корелюють якраз із семантикою висловленої думки, бо ж відомо, що сема «червоний» часто характеризує кров і революційний зміст. Семантика червоного кольору полягає у стражданнях людей, які гинули в боротьбі за свої ідеали. Істероїдність пресупозицій у мовленні авторів-істероїдів часто впотужнюється «оточенням» особовим займенником «я» (*Я йду вулицею Києва, і мені добре* («Томос для України»), що може означати «У Києві добре»), що додатково запускає метапрограму активної мотивації, особливо у випадках, коли особовий займенник я, що виконує атракційну функцію, поєднується з дієсловом активного стану (*Я навіть сама пам'ятаю той день, коли в Донецькій області пролунали заяви про відокремлення від України*).

Пресупозиційність в авторів-істероїдів, насамперед її провідний цільовий праксис, що полягає в тому, щоб «повідомлення в цілому не сприймалося як семантично аномальне або недоречне в певному контексті» [там само, с. 6], певною мірою виражається й у суто невербальності, тобто не підкріплюючись вербально. Зокрема у фільмі «Розвідка. В голові у диктатора» Ольга Кошеленко з кадру в кадр змінює свій одяг залежно від комунікативної ситуації, причому з кожним новим епізодом авторки тяжіння до істероїдності проявляється сильніше: напр., під час інтерв'ювання експертів і свідків її стиль є належним до т. зв. кежуал (повсякденного одягу) з превалюванням хоч і темних, проте яскравих тонів (стоп-кадр 2), однак уже під час авторських монологів, знятих на натурі, в образі простежується модність і трендність (стоп-кадр 3).

Стоп-кадр 2. Автор-істероїд із меншим проявом радикалу

Стоп-кадр 3. Автор-істероїд із більшим проявом радикалу

Додамо також, що для мовлення авторів-істероїдів характерною особливістю є контекстуальні трансформації фразеологізмів, тобто процеси субституції, за яких відбувається заміна одного компонента фразеологічної одиниці. Напр.: *Баба з возу, а Зеленському не легше* («Рік Президента Зеленського»), де у другій частині фрази мало би бути «кобилі легше», однак завдяки зробленій заміні, чиниться ефект непередбачуваності, співвідносний із нейролінгвістичною технікою переривання патерну, до якої прийоми зміни одягу в кадрі, про які йшлося вище, теж є дотичними.

Висновки та перспективи дослідження. Домінантність істероїдного радикала в психотипі автора публіцистичного кіно особливим чином позначається на стилі його комунікативної поведінки. Зокрема в кількісному співвідношенні використання власне-вербальних засобів об'єктивації образу автора-істероїда виявляється неоднорідним, оскільки все ж найчастіше у фактажі студії фіксуємо особові займенники однини, повтори, пейоративну лексику та іншомовні лексеми. Однак кількісне та змістове співвідношення невербальних інструментів істероїдності є приблизно тотожним (одяг, міміка, жести, хода тощо), що проте в сукупності з різномірними вербальними маркерами генерують Мілтон-модельні процеси викривлення, запускають метапрограми активної мотивації й техніку переривання патерну, роблячи ці впливові ефекти візитівкою комунікативної поведінки істероїдних авторів публіцистичного кіно з погляду нейролінгвістики та нейролінгвістичного програмування.

Перспективи подальших досліджень убачаємо у визначенні стилю комунікативної поведінки авторів українського публіцистичного кіно, належних до інших профайлінгових типів — епілептоїдних, паранояльних, емотивних, шизоїдних, гіпертимних і тривожних.

Література

1. Афанасьєва Н. Є. Теоретичний аналіз сучасних механізмів психологічного впливу консультанта на особистість клієнта. URL : http://edu-mns.org.ua/nmc/149/EKP_15.pdf.
2. Бацевич Ф. С. Імплицитна інформація у висловленнях і дискурсивні слова (на матеріалі часток української мови). *Мовознавство*. 2012. № 5. С. 3–12.
3. Галустян О. А., Захаренко Л. М., Казміренко В. О. Складання психологічного профілю невстановленої особи за характеристиками її письмового тексту : метод. рекомендації / за заг. ред. О.І. Мотляха. К. : ВД Ін-Юре, 2020. 68 с.
4. Голянич М. І., Савчук Р. Л. Основи лінгвістичного аналізу тексту : хрестоматія до дисципліни. Івано-Франківськ : ПНУ, 2019. 63 с.
5. Калюга К. В. Профайлінг як сучасний засіб встановлення особи злочинця. *Прикарпатський юридичний вісник*. Випуск 1 (26), том 2, 2019. С. 156–159.
6. Карпенко Є. В. Пейоративна лексика як маркер емоційно-інтелектуальної дисфункції особистості. URL : <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/9227/>.
7. Ковалевська Т. Ю. Комунікативні аспекти нейролінгвістичного програмування. Одеса : Астропринт, 2008. 324 с.
8. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини / За ред. І. Я. Коцана. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2011. 430 с.
9. Скляр О. Категорія інвективності: від витоків до викликів сучасності. *Studia Philologica*, (2). 2021. С. 43–53.
10. *Словник української мови* : в 11 т. / АН УРСР, Ін-т мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1970–1980.
11. Шевченко Л. І., Сизонов Д. Ю. Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа : словник. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2020. Ч. 3. 119 с.
12. Ali M. Communication 4: the influence of appearance and environment. *Nursing Times* [online]. 2018. Vol. 114: 3. P. 46–47.
13. Aufderheide P. & Woods M. The State of Journalism on the Documentary Filmmaking Scene. American University, 2021. 30 p.
14. Leonhard K. Akzentuierte Persönlichkeiten. Berlin : Auflage, 1976. 200 s.

References

1. Afanasyeva, N. E. (2023). *Teoretychnyy analiz suchasnykh mekhanizmv psykholo-hichnoho vplyvu konsul'tanta na osobystist' kliyenta* [Theoretical analysis of modern mechanisms of psychological influence of a consultant on a client's personality]. Available at: http://edu-mns.org.ua/nmc/149/EKP_15.pdf. [in Ukrainian].
2. Batsevich, F. S. (2012). *Implitsytна informatsiya u vyslovlennyakh i dyskursyvni slova (na materialy chastok ukrayynskoyi movy)* [Implicit information in statements and discursive words (based on the material of particles of the Ukrainian language)]. *Movoznavstvo [Linguistics]*, 5, pp. 3–12. [in Ukrainian].

3. Galustyan, O. A., Zakharenko, L. M., Kazmirenko, V. O. (2020). *Skladannya psykholohichnoho profilyu nevstanovlenoyi osoby za kharakterystykamy yiyi pys'movoho tekstu : metod. rekomendatsiyi* [Drawing up a psychological profile of an unidentified person based on the characteristics of his written text: method. recommendations] / ed. O. I. Motlyakha. Kyiv : VD In-Yure. [in Ukrainian].
4. Golyanych, M. I., Savchuk, R. L. (2019). *Osnovy linhvistychnoho analizu tekstu : khrestomatiya do dystsypliny* [Fundamentals of linguistic text analysis: a textbook for the discipline]. Ivano-Frankivsk : PNU. [in Ukrainian].
5. Kalyuga, K. V. (2019). *Profaylinh yak suchasnyy zasib vstanovlennya osoby zlochyntsy* [Profiling as a modern means of identifying a criminal]. *Prykarpat-s'kyi yurydychnyy visnyk [Prykarpattia legal visnyk]*, 1 (26), volume 2, pp. 156–159. [in Ukrainian].
6. Karpenko, E. V. (2024). *Pejoratyvna leksyka yak marker emotsiyno-intelektual'noyi dysfunktsiyi osobystosti* [Pejorative vocabulary as a marker of emotional and intellectual dysfunction of the personality]. Available at: <http://ekhsvir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/9227/>. [in Ukrainian].
7. Kovalevska, T. Yu. (2008). *Komunikatyvni aspekty neyrolinhvistychnoho prohramuvannya* [Communicative aspects of neurolinguistic programming]. Odesa : Astroprint. [in Ukrainian].
8. Kotsan, I. Ya., Lozhkin, G. V., Mushkevych, M. I. (2011). *Psykhoholohiya zdorov'ya lyudyny* [Psychology of human health]. Lutsk : RVV "Vezha" Volyn Lesya Ukrainka National University. [in Ukrainian].
9. Sklyar, O. (2021). *Katehoriya invektyvnosti: vid vytyokiv do vyklykiv suchasnosti* [Category of invective: from origins to challenges of the present]. *Studia Philologica [Studia Philologica]*, (2), pp. 43–53. [in Ukrainian].
10. Bilodid, I. K. (1970–1980). *Slovnyk ukrayinskoyi movy : v 11 t.* [Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes]. Kyiv : Naukova Dumka. [in Ukrainian].
11. Shevchenko, L. I., Syzonov, D. Yu. (2020). *Novi slova ta frazeolohizmy v ukrayins'kykh mas-media : slovnyk* [New words and phraseological units in Ukrainian mass media: dictionary]. Kyiv : VPC "Kyiv University". Ch. 3. [in Ukrainian].
12. Ali, M. (2018). Communication 4: the influence of appearance and environment. *Nursing Times* [online], Vol. 114: 3, pp. 46–47. [in English].
13. Aufderheide, P. & Woods, M. (2021). The State of Journalism on the Documentary Filmmaking Scene. American University. [in English].
14. Leonhard, K. (1976). *Akzentuierte Persönlichkeiten*. Berlin : Auflage. [in Germany].